

så vill synas, hvilka stora uppoffringar Malmö kommun är beredd att för sagde viktiga ändamål sig åtaga.

Jag anhåller vördsamligen,

att Riksdagen behagade bevilja, till uppförande af nytt skolhus för elementarläroverkets i Malmö behof, en summa stor Ett hundra tusen Riksdaler Riksmünt, att utgå med en tredjedel, hvarterdera af åren 1871, 1872 och 1875;

och får jag lika vördsamt anhålla om remiss till Stats-Utskottet.

Stockholm den 26 Januari 1870.

G. von Geijer.

N:o 43.

Af Herr J. W. Lundquist: Om bankovinstens användande för Riksbankens räkning och förökande af allmänna diskontfonden.

Jordbrukets tryckta ställning gifver dagligen förnyad anledning till allvarliga bekymmer. Den nya banklagstiftningen och derpå grundade enskilda bankinrättningar, hufvudsakligen passande för handeln och industrien, hafva helt och hållet gäckt jordbrukarens förhoppningar om lämpligt rörelsekapitals erhållande. Vinsten af dessa banker, uppgående till flera millioner Riksdaler årligen, tillfaller endast ett fåtal personer af landets innebyggare, hvilken vinst vore en mera rättvis och ganska behöflig inkomst för Staten, om Staten ensam hade bankinrättningen. — Det är ett stort behof att Riksdagen, i någon mån, med snaraste afhjelper detta missförhållande. Jordbrukarne, såväl som andra lofliga yrkesidkare, behöfva förlags- och rörelsekapital; detta nödgas nu jordbrukaren söka hos de enskilda bankerna, hvilka endast utlemna lån på kort tid och mot högsta ränta, sällan under 7 procent. Detta för jordbrukaren svåra förhållande kunde lätt afhjelpas, om viljan vore med.

Flera millioner Riksdaler hafva under åren, af Riksbankens medel, legat obegagnade och således äfven räntelösa; dessa millioner borde heldre utlemnas till allmänheten, såsom lån med omsättningsrätt, hvilket vore icke allenast omtänksamt, utan öck välgörande för det allmänna och för den enskilde.

Riksbankens allmänna diskont är en låneinrättning, som skulle bra mycket, för tillfälliga behof, kunna afhjelpa jordbrukarens, handverkarens och fleras behof och förlägenhet i omnämnda afseende, då dessa lån utlemnas med omsättningsrätt och återbetalas med en femtedel hvar sjette månad och mot 5 procent årlig ränta, derest här finnas någorlunda tillräckliga medel och en viss del deraf vore anvisad för jordbrukets räkning.

Till manufakturernas och fabrikernas understöd har Riksdagen anvisat låneunderstöd mot 4 procent årlig ränta	Rdr 4,750,000.	
Till Jernkontoret å 4 procent	„	750,000.
Till Allmänna Diskonten mot 5 procent, fördeladt så att Diskontkontoret i Stockholm tillhandhållas	Rdr 5,750,000,	
Lånekontoret i Göteborg	„	2,450,000,
do i Malmö	„	4,250,000,
och do i Wisby	„	150,000,
		9,600,000,

hvilka medel äfven äro tillgängliga för handeln och industrien.

Enligt Riksdagens Revisorers sista berättelse angående Bankens ställning, utgjorde, vid årets början, anvisade anslag samt inestående medel för Handels- och Näringsdiskontfondens rörelse 25,995,064 Riksdaler. Af detta kapital har varit användt, genom upplåning, å upp- och afskrifning samt depositräkningar, omkring 8,500,000 Riksdaler, och genom utlåning medelst vexeldiskontering, mot hypotek af löpande förskrifningar, af vägförda effekter samt genom kassakreditiv, ett belopp af omkring 15,495,064 Riksdaler.

Räntan vid diskontering och utlåning härå, beräknad efter helt år, var vid detta års början för 3 månader $4\frac{1}{2}$ procent och för längre tid 5 procent. Härutiinnan beslöto dock Fullmäktige den 15 April den förändring, att räntan vid all diskontering och utlåning skulle utgöra 5 procent; räntan å utlånta medel höjdes sedermera ytterligare till $5\frac{1}{2}$ å 6 procent.

Enligt Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse den 20 Augusti 1869 får ingen låntagare i Handels- och Närings-diskonten häfta för större lånebelopp än 200,000 Riksdaler och i Allmänna Diskonten för större belopp än 6,000 Riksdaler.

Handeln, manufakturer och fabriker äro således väl tillgodosedda; endast jordbruket är lemnadt åt sitt öde. Visserligen kan jordbrukaren från de enskilda bankerna erhålla lån, men då alltid, som förut är nämnt, på kort tid och mot så hög ränta, att han kan draga föga eller ingen båtnad af desamma, helst omsättningen af hans produkter fordrar mycket längre tid, än omsättningen inom andra närings-

grenar. Man kan med fullt skäl säga, och utan någon slags öfverdrift, att detta, i mer eller mindre mån, för jordbrukaren är ett utsugningssystem, som den om-
tänksamme endast i största nödfall måste anlita.

Svårigheten att erbjuda nödigt rörelsekapital drabbar alltid först den mindre jordbrukaren, hvars affärsverksamhet är bunden inom trängre gränser, och sedan de enskilda bankerna numera, genom deras förmenta säkerhet, draga till sig alla kapitaler, som förr funnits att tillgå hos den enskilde. Medel till afhjelpande af detta jordbrukarens bekymmer torde icke saknas, då man vet att en nedsättning af Handels- och Närings-diskontfonden utan ringaste skada kan ske af minst 5,000,000 Riksdaler; och torde det tillåtas mig nämna, enligt Revisorernas berättelse, att denna summa under året har legat obegagnad, likasom att Riksbankens sedelutgifningsrätt har varit obegagnad till ett belopp af 40 å 41,000,000 Riksdaler, utan beräkning af influtna vinstmedel af omkring 1,000,000 Riksdaler.

Med anledning af hvad jag haft äran anföra får jag vördsammast yrka:

- 1:o) Att bankovinsten behålles och användes för Riksbankens räkning;
- 2:o) Att af bankovinsten, Manufaktur-, Handels- och Närings-diskonten samt af inbetalningar från Filialbankers kreditiv med flera disponibla medel anslås, till förhöjning af Allmänna Diskont-fonden, 8,400,000 Riksdaler;
- 3:o) Att nuvarande anslag till Allmänna Diskonten, 9,600,000 Riksdaler, jemväl får bibehållas, och att således hela anslaget till Allmänna Diskonten må af Riksbankens medel uppgå till 18,000,000 Riksdaler, att utlånas med omsättningsrätt eller på de vilkor, som nu finnas stadgade, och att minst hälften häraf afsättes för jordbrukets räkning.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 24 Januari 1870.

J. W. Lundquist,
från Skaraborgs län.